Οι διοξίνες ως τουριστικό υποπροϊόν (Κίμωνας Χατζημπίρου, Καθηγητής Ε.Μ.Π.)

Categories : ΥΓΕΙΑ - ΔΙΑΤΡΟΦΗ

Date : 11 Ιανουαρίου, 2006

"*Ο τουρισμός παράγει σκουπίδια και άλλες παρενέργειες, τις οποίες η επωφελούμενη κοινωνία δεν θέλει να διαχειρίζεται. Η ολιγωρία κόβει σιγά σιγά το κλαδί που τον στηρίζει, αφού η φύση, το τοπίο, το υγιεινό περιβάλλον είναι οι κύριες βάσεις του. Δεν υπάρχουν λύσεις που θα προέλθουν, ως διά μαγείας, από κάποια κρατική παρέμβαση ή χωροταξική μελέτη.*"

Το νησί, όμορφο και πασίγνωστο, με ζωηρή νυκτερινή ζωή και αυξανόμενη εξοχική κατοικία, αποτελεί περιζήτητο τουριστικό προορισμό. Η γοητεία του έλκει πλήθη και χρήμα, ενώ δεκάδες μιμητές ονειρεύονται να του μοιάσουν.

Ωστόσο, το μελανό σημείο δεν λείπει από την κυκλαδίτικη λευκότητα. Μια μαύρη στήλη καπνού υψώνεται λίγο πιο πέρα από πολυσύχναστες παραλίες και γραφικές συνοικίες. Τα στερεά απορρίμματα, εξερχόμενα από την πίσω πόρτα της απαστράπτουσας τουριστικής ευημερίας, συσσωρεύονται, αυταναφλέγονται και καίγονται, φρικτά και αδιάντροπα, στην ανεξέλεγκτη χωματερή του νησιού.

Το παρακμιακό θέαμα διαδραματίζεται λίγα μέτρα από κατοικημένες περιοχές. Ο καπνός των σκουπιδιών ραντίζει με ανυπόφορη οσμή και τοξικές ουσίες τα κατάλευκα κτίρια που έχουν την ατυχία να βρίσκονται προς την εκάστοτε κατεύθυνση του ανέμου. Μερικές από τις διοξίνες της καύσης προσγειώνονται στον ταμιευτήρα που τροφοδοτεί με πόσιμο νερό το δίκτυο ύδρευσης. Οι υπόλοιπες καταλήγουν προφανώς στα γύρω χόρτα, όπου βόσκουν ντόπια αιγοπρόβατα, παράγοντας τυρί, γιαούρτι, παϊδάκια και άλλα αγνά παραδοσιακά προϊόντα. Η όλη εικόνα προσθέτει ένα μεγάλο ερωτηματικό σε ό,τι έχει αποκομίσει κανείς από την αιγαιοπελαγίτικη αισθητική.

Γιατί άραγε η τοπική κοινωνία μοιάζει ανίκανη να λύσει μόνη της ένα απλό ζωτικό πρόβλημα; Πολλοί ενοχλούνται, λίγοι αντιδρούν, αλλά γενικά δεν αναγνωρίζεται ως ζήτημα προτεραιότητας. Ντόπιοι και παραθεριστές παραμένουν αδιάφοροι απέναντι στο φαινόμενο, θεωρώντας το αναπόφευκτο υποπροϊόν της επίζηλης ανάπτυξης. Οι επιχειρηματίες αποδίδουν τη μείωση του τουρισμού στους τουρ-οπερέιτορ ή σε διάφορους εξωγενείς παράγοντες, πάντως όμως δεν τη συσχετίζουν με τα συμβαίνοντα στην αυλή τους. Οι μεγαλόσχημοι ένοικοι των επαύλεων νησιωτικού

στιλ, που ξεφυτρώνουν στο γυμνό τοπίο, δεν νοιάζονται για κάτι πέρα από την πολυτέλεια του χώρου τους. Οι πολυάριθμοι εκκεντρικοί καλλιτέχνες σχολιάζουν τα κακώς κείμενα, αλλά δεν ενδιαφέρονται για λύσεις. Πολλοί θεωρούν ότι οι διοξίνες μπορεί να αξίζουν μια κινητοποίηση, όταν υποτίθεται ότι καταφθάνουν από τη βομβαρδιζόμενη Γιουγκοσλαβία, αλλά όχι όταν προέρχονται από το γειτονικό σκουπιδότοπο.

Το πρόβλημα όμως υπάρχει, γενικευμένο και άλυτο επί χρόνια. Είναι το κοινό σημείο των περισσότερων μικρών νησιών, ιδιαίτερα των πιο ανεπτυγμένων. Ο τουρισμός παράγει σκουπίδια και άλλες παρενέργειες, τις οποίες η επωφελούμενη κοινωνία δεν θέλει να διαχειρίζεται. Η ολιγωρία κόβει σιγά σιγά το κλαδί που τον στηρίζει, αφού η φύση, το τοπίο, το υγιεινό περιβάλλον είναι οι κύριες βάσεις του. Δεν υπάρχουν λύσεις που θα προέλθουν, ως διά μαγείας, από κάποια κρατική παρέμβαση ή χωροταξική μελέτη. Είτε πρόκειται για τη χωροθέτηση ενός οργανωμένου χώρου διάθεσης απορριμμάτων είτε για διαλογή των απορριμμάτων στην πηγή και ανακύκλωση, απαιτούνται συναίνεση και ενεργός συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας. Δεν λείπουν τα χρήματα, αλλά λείπει η αναγκαία κοινωνική βούληση για λύσεις με βάση μια στοιχειώδη συλλογικότητα.

Πάντως το χρήμα κυκλοφορεί προς το παρόν άφθονο στα κέντρα και στα ξενοδοχεία. Ακριβά τζιπ αλωνίζουν με θράσος τους στενούς πρώην αγροτικούς δρόμους. Το ανέμελο νησί επιβεβαιώνεται ως σύμβολο πετυχημένης ανάπτυξης, προσπερνώντας τα ενοχλητικά προβλήματα. Αυτά ενεδρεύουν στο βάθος, αναμένοντας έναν εξωτερικό εξαναγκασμό. Ισως κάποιος περίεργος υπάλληλος πάρει την πρωτοβουλία για μερικούς χημικούς ελέγχους στο πόσιμο νερό ή σε κάποια επώνυμα προϊόντα. Ισως κάποια ανθελληνική ιστοσελίδα φροντίσει για τη διάδοση της ενοχλητικής αλήθειας στο Διαδίκτυο. Τότε θα αναδυθεί μια υποκριτική αγωνία για το τουριστικό μέλλον, και η χρόνια εθελοτυφλία θα μετρηθεί σε γραμμάρια διοξίνης.

(Πηγή: "ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ" - 16/10/2004)